

Latvijas Permakultūras biedrība

Reģistrācijas numurs: 40008187624

Juridiskā adrese: Strazdu iela 6, Ikšķīle, Ikšķīles nov., LV-5052

Ikšķīlē

Nr. 2020-09

Zemkopības ministram Kasparam Gerhardam
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Jurim Pūcem
Valsts augu aizsardzības dienesta direktorei Kristīnei Lifānovai

Par grozījumiem normatīvos aktos.

Latvijas nevalstiskās organizācijas aicina Zemkopības ministriju, Vides ministriju, LR Saeimu ievērot šobrīd spēkā esošos ES tiesību aktus un labot LR likumdošanas nesakrītības ar ES tiesību aktiem.

Mūsu mērķis ir palielināt sabiedrības iesaistīšanos no pesticīdiem tīras vides un lokālas veselīgas pārtikas pieejamības jautājumu risināšanā. Šobrīd apspriesto Eiropas Savienības Bioloģiskās daudzveidības un “No lauka līdz galdam” stratēģiju pamatā ir virzība uz veselīgāku un ilgtspējīgāku ES pārtikas sistēmu – Eiropas zaļā kursa stūrakmeni, ar plānu tuvākajos gados samazināt pesticīdu lietošanu uz pusi.

Lai sekotu ES vadlīnijām un rūpētos par lauksaimniecībai vitāli svarīgo apputeksnētāju eksistenci, ierosinām nekavējoties novērst normatīvo aktu nepilnības, kas apdraud bites, proti, **Ministru kabineta noteikumi Nr.950 “Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi”** 20. panta nepilnības.

Atbilstoši šim pantam:

*“Ja persona lieto augu aizsardzības līdzekli, kura marķējumā ir norāde **“Toksisks bitēm”** vai **ķīmiskās vielas iedarbības raksturojums R57**, tā trīs dienas pirms sējumu vai stādījumu apstrādes brīdina tos bišu saimju tiesiskos valdītājus, kuru bišu dravas (vai stropi) atrodas divu kilometru rādiusā no apstrādājamās vietas un kuru bišu saimes ir reģistrētas normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanu noteiktajā kārtībā”.*

Biedrības “Ekodizaina kompetences centra” veiktajā pētījumā atklāts, ka tikai 10 % biškopju (aptaujā piedalījās 325 respondenti) ir saņēmuši brīdinājumu pirms smidzināšanas, lai gan bitēm kaitīgi insekticīdi Latvijā tiek izmantoti.

Savukārt, 6. jūnija sarunā radio NABA VAAD Integrētās augu aizsardzības daļas vadītāja Anitra Lestlande minēja, ka Latvijā šogad nav reģistrēti augu aizsardzības līdzekļi (AAL), kas ir toksiski bitēm un tāpēc šāda brīdināšana netiek veikta.

Vēlamies vērst jūsu uzmanību, ka vielas iedarbības raksturojums R57 “Toksisks bitēm” nav spēkā saskaņā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006” - vielām no 2010. gada 1. decembra un maisījumiem no 2015. gada 1. jūnija. Tas nozīmē, ka **MK noteikumi Nr. 950 atsaucas uz spēkā neesošu sistēmu.**

Piemēram, darbīgā viela deltametrīns ir iekļauta vairākos Latvijā reģistrētajos AAL, agrāk tā tika klasificēta ar iedarbības raksturojumu R57. Neskatoties uz ķīmisko vielu klasifikācijas sistēmas maiņu un to, ka nav ieviests bīstamības apzīmējums R57 vietā, deltametrīns nav kļuvis bitēm mazāk bīstams. Tāpat virkne pētījumu pasaulē pierādījuši arī fungicīdu postošo ietekmi* uz bišu un citu apputeksnētāju veselību. Latvijā atbilstošu pētījumu nav, tāpēc nevaram apgalvot pretējo. Ir jāargā apputeksnētāji no ķīmisko AAL ietekmes, aizliedzot apstrādāt ar insekticīdiem un fungicīdiem ziedošus laukus, tai skaitā nezāļu ziedēšanas laikā. Tāpēc nekavējoties ir jāgroza normatīvie akti, lai nodrošinātu bišu un citu apputeksnētāju aizsardzību. Kā arī jāveic atbilstoši pasākumi ilgtspējīgas, dabai un cilvēkiem nekaitīgas lauksaimniecības prakses nodrošināšanā.

Ierosinām veikt sekojošus grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr.950 “Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi”:

19. pantu izteikt sekojošā redakcijā:

“19. Lai aizsargātu bites un citus apputeksnētājus, persona, lietojot augu aizsardzības līdzekļus, ievēro marķējumā un šajos noteikumos noteiktās īpašās drošības prasības, ja tajā ir:

19.1. norādīts lietošanas mērķis “**insekticīds**”, “**fungicīds**” vai “**herbicīds**”;

19.2. standartfrāze **Spe8**;

19.3. citas norādes par bišu un citu apputeksnētāju apdraudējumu”.

20. pantu izteikt sekojošā redakcijā:

“20. Ja persona lieto augu aizsardzības līdzekli, kura marķējumā norādītais izmantošanas mērķis ir **insekticīds, fungicīds vai herbicīds**, tā trīs dienas pirms sējumu vai stādījumu apstrādes brīdina tos bišu saimju tiesiskos valdītājus, kuru bišu dravas (vai stropi) atrodas divu kilometru rādiusā no apstrādājamās vietas un kuru bišu saimes ir reģistrētas normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanu noteiktajā kārtībā”.

Pievienot papildinājumu 20. pantam sekojošā redakcijā:

“20.1. Augu aizsardzības līdzekli, kura marķējumā norādītais izmantošanas mērķis ir **insekticīds, fungicīds vai herbicīds**, nav atļauts lietot augu (kultūraugu un/vai nezāļu) ziedēšanas laikā”.

Lūdzu, nekavējoties novērst normatīvo akta nepilnības labākai bišu un citu apputeksnētāju aizsardzībai. Gaidīsim jūsu atbildi likumā noteiktajā kārtībā.

*Izmantotā literatūra

Fisher, A., II, Coleman, C., Hoffmann, C., Fritz, B., & Rangel, J. (2017). The synergistic effects of almond protection fungicides on honey bee (Hymenoptera: Apidae) forager survival. *Journal of Economic Entomology*, 110(3), 802–808. DOI: 10.1093/jee/tox031.

Liao, L.-H., Wu, W.-Y., & Berenbaum, M. (2017). Behavioral responses of honey bees (*Apis mellifera*) to natural and synthetic xenobiotics in food. *Scientific Reports*, 7, 15924. DOI: 10.1038/s41598-017-15066-5.

<https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/s12302-016-0070-0>

<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0054092>

Latvijas Permakultūras biedrības valdes priekšsēdētājs
Biedrība “Ekodizaina kompetances centrs” valdes locekle
Latvijas biškopības biedrības valdes priekšsēdētājs
Botāniskā dārza draugu biedrības valdes locekle
Biedrības “Vides Vārds” valdes locekle
Latvijas Dabas fonda Padomes priekšsēdētājs

Elgars Felcis
Jana Simanovska
Armands Krauze
Anta Sparinska
Anitra Tooma
Andrejs Briedis

Biedrība "Latvijas Zemnieku federācija"

Agita Hauka

Biedrība "Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija" valdes priekšsēdētājs Gustavs Norkārkļis